

Farsça'dan Türkçeye geçmiştir

A) İsimden isim yapan ekler

1.) Yer bildiren ekler:

- gah ya da geh : yer bildirir ö: Orduyah
- ıştan : yer bildirir : gül-ıştan -güllük/gül bahçesi
- zâr : gülzâr : gül tarlası/gül bahçesi Lakezâr : lake bahçesi
- kede : meyrekede, ateskede, bütkede
- sar : Kûhsâr : (döşük) -lâh : senglâh (taşlık yer)
- sen : Gûlsen : گولسن : Gül bahçesi

2.) -dön : Arapça, Farsça veya bazı Türkçe kelimelerin sonuna takılarak âlet isim veya sıfat yapılır.
Ateş -dön (mangal) cûâ -dön (cûâ kabı), seu -dön (mamluk)

3.) -bân : Farsça'da kelime sonuna gelerek, Türkçedeki "-ci, -cu" eklerinin yerini tutar.
Bâp bân ⇒ Bâpçı

4.) -ger : İsimlerin sonuna eklenir ve yapıcılık bildirir.
Aher -ger : Jemirci Der -ger : Kuyumcu

5.) -ce : Kültürme edatı. Farsça isimlere eklenir.
Givânce, serâce (Küçük Sorgu)

6.) -gâlet yapar. Palanî (severci) Palan = sever

-lik ekinin görevini de üstlenir: merdî (erkeklik, erlik)

6.) -gâlet yapar. Palanî (severci) Palan = sever

-lik ekinin görevini de üstlenir: merdî (erkeklik, erlik)

Not: Eğer sözcük ile biten bir kelimeye gelirse araya -g sesi (kaynaştırma) gelir.

Asude (rahat) Asude -gi (rahatlık)

B.) İsimden Sıfat Yapan Ekler

-bî ⇒ dumsuvelik ⇒ bî -câre -nâ : nâ ekil (ekil olmayın)

-be ⇒ kelime başına getirilerek Türkçedeki "-de, da, de, dan, ile, için" anlamlarında kullanılır.
ber -şüere

- NOT:** Ra2i ön ekler zarf yapar!
- * e2 ka2o (ka2o abak) < dermîyon (ortada)
 - * Gerâ (Gerâ) beray-ı zahsîl ⇒ zahsî / yuîn
 - * zâ-be-sabah / ⇒ e ka2o > sabaha ka2o
 - * pû-jablu / -lî ekf görevinde

C.) Son Eklerle Yapılan Sıfatlar

- * meid (ميد): kelimelerin sonuna getirilerek "sahip" manasında edattır. -lî ek görevi.
ger-t-meid (der-t)

nâk (نك): nispet edatı abak kelimelere eklenir. Sıfat meydana getirir. Gam-nâk (gamî), neunâk (neulî)

vâr (وار): Tesbîh edatıdır. Gibî, lî, bere, de fa yerinde kullanılır, birleşik kelime yapılır. melek vâr (melek gibî)

gîn (گین): Tütre edatı "lî, lu, lî" eklerinin kısıllığıdır.

gam-gîn: gamî

2) RENK ANLAMI KATAN EKLER

- * İn (ين) ⇒ eklenildiği şâcûje o maddede yapıyor olduğu kadar leğîn (لغین) renkli / boyalı
- * Gîn ⇒ (Tır 2, gîdâs, sîlâ) : Gûlgîn (Gûlrenklî) abâgîn (sü renklî)
- * Fâm ⇒ gûl-fâm (gûlrenklî) < -î ⇒ gûlî (gûlrenklî, gûl/gibî)
- * aso, ves, gibî, sor, merend
- * ane > kyık (kelimenin sonuna getirilerek zarf için kullanılır edattır.)
sâfirne, seyhane, sahane (sahne boyalı)
- * zer ⇒ "daha" anlamı kadar: gîhter (daha güzel)
- * terîn ⇒ pek iyi, en iyi ön-bihterîn (pek iyi)

FARSAÇI DA FİİL

2. şif mastor vardı 1) der'i mastor 2) der'i mastor

Fakat Osmanlı Türkçesinde bu edebîlerin mastor half kullanılmazdır.

Farsça'da bu mastorlar atılarak fiilde şif takın ortaya çıkar.

1) Emir 2. tekil şahıs 2) -n atılma ile
(der, ten ortadan kalktıkça) (Gökten geleni kahr) 3. tekil şahıs

Kelimeden -der, -ten atılınca yâsanılır:

1) Farsça'da fiillerde emir gövdesi (1. şahıs)
-der ve -ten mastorların atılması ile ortaya çıkan
emir 2. tekil şahıs

deriden (yirtmak) (-) der (yirt emri!)

saf - der (saf yırtar)

2) Bu kelimeler emir dışında sıfat da olurlar.

Sıfat-fiil ekleriyle dilimize giren kelimeler:

1- hânden (okumak) ⇒ hân (oku) ⇒ gâzelhân (gâzelhan)

2- pesendiden (beğenmek) ⇒ pesend (beğenen) ⇒ müskül pesend (sar beğenen)

3- bûsiden (öpmek) ⇒ bûs (öper) ⇒ dânen bûs (eteki öper)

4- gûsâden (acimat) ⇒ gûsâ (acı) ⇒ dil-gûsâ (ic acı, gönül acı)

5- nûmâden (gösterecek) ⇒ nûmâ (göster) ⇒ rûnûmâ (yâşın gösteren)

6- fermaniden (buyurmak) ⇒ ferman (buyur) ⇒ ferman ferman (emir ver)

9- Perverder (beslemek) ⇒ perver (besleyen) ⇒ ruhperver (ruha sefalet)

10- averder (götürmek) ⇒ aver (götüren) ⇒ dil-aver (gönül alıcı)

11- güzâriden (gelmek) ⇒ güzâr (gelen) ⇒ reh-güzâr (yolda giden)

- 12) asariden (aşmak) ⇒ aşar (aştır-) ⇒ dil aşar (gönlü aşar)
- 13) horiden (yemek) ⇒ hor (yeme) ⇒ kâfî hor (kâfi yeme)
- 14) âferiden (aşmak) ⇒ âfer (aşar) ⇒ cihan-âferin (dünya aşar)
- 15) günden (toplamak) ⇒ gîn (toplaya) ⇒ gül gîn (gül toplaya)
- 16) guşiden (searmek) ⇒ guşin (sece) ⇒ suah det guşin (vâh det sece)
- 17) giden (görmek) ⇒ bîn (göre) ⇒ dir bîn (uzayı göre)
- 18) ⇒ avîz (asılı) ⇒ dil-avîz (gönlü-asılı)
- 19) âendâkten (almak) ⇒ endah (ala) ⇒
- 20) Suhzen (yakmak) ⇒ süz (yaka) ⇒ dil-süz (gönlü-yaka)
- 21) Rih den (dökmek) ⇒ rîz (döke) ⇒ ab-rîz (su döken)
- 22) Dorsten (bilmek) ⇒ dâr (bilen) ⇒ nûde dor (saka bilen)
- 23) ⇒ hah (pisteye) ⇒ bed hah (kâfîlik pisteye)
- 24) ⇒ ora (süsleye) ⇒ dil-ora (gönlü-süsleye)
- 25) ⇒ bed (baplaya) ⇒ dil bed (gönlü baplaya)
- 26) ⇒ ray (yezise) ⇒ had ray (kendî büyüyse)
- 27) ⇒ dor (tuta) ⇒ hîsse dor (hîsse tuta)
- 28) ⇒ nûrîs (yorsa) ⇒
- 29) ⇒ fîrîs (sada) ⇒
- 30) ⇒ neverd (aşar) ⇒ sahra-neverd (sahra aşar)
- 31) ⇒ yab (bulu) ⇒ seret-yab (seret bulu)
- 32) ⇒ firîb (aldata) ⇒ dil-firîb (gönlü aldata)
- 33) ⇒ rev (yürüyse) ⇒ pisrev (önden yürüyse)
- 34) Guften ⇒ güy (söyleye) ⇒ mucîze güy (mucîzeler söyleye)

1) Guften $\Rightarrow$ gūy (söyləyən) $\Rightarrow$ mucizəqūy (mucizələr söyləyən)
1) $\Rightarrow$ sīdan (alın) $\Rightarrow$ dil-satın (gönlü alın)

36.) $\Rightarrow$ ber (gətirən) $\Rightarrow$ dil-ber (gönlü gətirən)
37.) $\Rightarrow$ ser (dörtən) $\Rightarrow$ nikkə-ser (nikkəti dörtdən)
38.) $\Rightarrow$ mīsin (otur) $\Rightarrow$ post-mīsin (posta oturan)
39.) $\Rightarrow$ gīr (yığmaq) $\Rightarrow$ cih-gīr (cihani alan)

2. Zəbən: -n ekini alması ilə olusan gönlən gecmiş zaman
3. təkil kəsəyə kəsilik olan mastər. Həqiqətini mastər
sīkes (kırıs) dilsīkes (gönlü kırıs)